

Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:
12/6734

Vår ref.:
HBORING
S11/6228

Arkivnr:
F74
L255894/12

Dato:
30.11.2012

Ved henvendelse vennligst oppgi referanse S11/6228

Hørings svar - Forslag til lovendringer for å gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) har i brev av 12.10.2012 sendt på høring forslag til lovendringer for å gi barnet bedre beskyttelse mot vold og overgrep. Høringsfristen er satt til 01.12.2012.

Sakens bakgrunn:

BLD presiserer i høringsnotatet at det er et overordnet mål å beskytte barn mot vold og overgrep i nære relasjoner. Samværsretten står sterkt, men det skal ikke fastsettes samvær som ikke er til barnets beste. Barnet har en rett til ikke å bli utsatt for vold eller på annet vis bli behandlet slik at den fysiske eller psykiske helsen blir utsatt for skade eller fare. Barn skal beskyttes mot vold og overgrep og dette ble presisert i barneloven i 2006. BLD opplyser at det synes likevel å være behov for ytterligere lovendringer for å sikre at barnets beste ivaretas i saker med volds- og overgrepssproblematikk.

BLD opplyser videre bl.a. at det i praksis har vist seg å være enkelte hovedutfordringer knyttet til barnevernets håndtering av påstander om vold og overgrep der barnet lever med atskilte foreldre. Dette gjelder særlig i situasjoner der det er bekymring for barnet under samvær. Barnevernet har tradisjonelt tatt en for tilbaketrasket rolle i tilfeller der mor og far er uenige om bosted og samvær, under henvisning til at slike saker må anses å være foreldrekonfliktsaker etter barneloven som bør behandles av domstolene. Dette til tross for at barnevernet etter barnevernloven også i disse tilfellene har ansvar for å vurdere om foreldrene evner å gi barnet den nødvendige omsorg, eller om det må iverksettes tiltak fra barnevernets side. Det har i senere tid vært økt fokus på å tydeliggjøre barnevernets ansvar og rolle i disse sakene.

I høringsnotatet foreslås endringer i barneloven, domstolsloven og straffeprosessloven som skal gi barn bedre beskyttelse mot vold og overgrep i barnelovsaker. Hovedtrekkene i lovforslagene er:

- Bostedsforeldre skal ha rett til å nekte samvær ved reell frykt for at barnet utsettes for vold og seksuelle overgrep, og at samvær ikke skal

tvangsfullbyrdes når det er en reell mulighet for at barnet utsettes for vold og/eller overgrep fra samværsforelderen. Det er imidlertid slik at også samværsforelder har ansvar for å beskytte barnet sitt mot vold og overgrep, uten at dette foreslås særskilt regulert. Departementet ber om at høringsinstansene uttaler seg særskilt om disse problemstillingene.

- Retten skal treffe midlertidig avgjørelse på begjæring i saker der det er risiko for vold eller overgrep mot barnet.
- Å lovfeste en rett og plikt for dommere til å melde fra til barnevernet om bekymringsverdige forhold de får kjennskap til under behandlingen av en sak for domstolene, uten å være bundet av taushetsplikten.
- Tydeliggjøre at også barn under syv år som er i stand til å danne seg egne synspunkter skal gis anledning til å uttale seg, at barn skal høres om alle relevante sider ved saken, få informasjon i forkant av høringen og i etterkant om utfallet.
- Endringer i saksbehandlingsreglene for å sikre gode prosesser i saker med volds- og overgrepssproblematikk.

Uten å ha tatt endelig stilling til forslagene, men for å få et bedre beslutningsgrunnlag, sendes også følgende forslag på høring:

- Om tap av samværsrett og foreldreansvar skal kunne fremmes som sivilt krav i en straffesak mot samværsforelder.
- Om barnevernet skal få mulighet til å opptre som partshjelper i en sak etter barneloven.
- Bør staten dekke kostnadene til tradisjonell sakkyndig utredning etter barneloven § 61 første ledd nr. 3.

Kommentarer til forslaget om forskrifter:

Asker kommune v/barneverntjenesten avgir med dette en administrativ høringsuttalelse i forhold til det ovennevnte. Uttalelsen vil bli forelagt formannskapet i etterkant.

Innledningsvis vil vi bemerke at vi primært har vurdert forslagene som omhandler barnevernets rolle i høringsnotatet kapittel 3.

Asker barneverntjeneste har følgende kommentarer/endringsforslag:

Asker barneverntjeneste anser det som svært positivt at BLD sender på høring forslag i lovgivningen som skal styrke barns rettssikkerhet og bedre deres beskyttelse mot vold og overgrep. Asker barneverntjeneste ser i det daglige at det er et stort behov for å sikre barn på dette området og oppfordre BLD også å se på andre områder som kan sikre barna bedre beskyttelse mot vold og seksuelle overgrep.

Asker barneverntjenesten finner forslaget om at bostedsforeldre skal ha rett til å nekte samvær ved reell frykt for at barnet utsettes for vold og seksuelle

overgrep, og at samvær ikke skal tvangsfullbyrdes når det er en reell mulighet for at barnet utsettes for vold og/eller overgrep fra samværsforelderen, i utgangspunktet som positivt. Ingen barn bør utsettes til samvær hvor det er fare for vold eller seksuelle overgrep og/eller der barnet viser frykt for dette. Asker barneverntjeneste finner imidlertid at begrepet «reell frykt» er et diffust vilkår og anbefaler at BLD ser nærmere på hvordan dette kan reguleres etter andre og mer hensiktsmessige kriterier, og/eller finner andre former for virkemidler for å ivareta behov for rask inngripen i forhold til barn som lever med vold/seksuelle overgrep.

Asker barneverntjenesten anser det viktig at samværsforelders ansvar for å beskytte barnet sitt mot vold og overgrep reguleres og at det også gis virkemidler på dette området.

Vedrørende barns uttalelsesrett vil Asker barneverntjeneste påpeke at det er positivt at barns uttalelsesadgang tydeliggjøres, jf. forslag til endring i barneloven § 31. Asker barneverntjeneste vil i denne sammenheng foreslå en endring i barnevernloven, som også er med på å styrke barnets uttalelsesadgang og medvirkning. Det bør fremgå klart av barnevernloven at barneverntjenesten, og sakkyndige som den har engasjert, kan kreve å få snakke med barnet i enerom/uten foreldre til stede når situasjonen tilsier dette. I dag er denne muligheten kun nevnt i forbindelse med undersøkelser, jf. barnevernloven § 4-3. Etter vår vurdering bør muligheten også være til stede i andre deler av en barnevernsak, eksempelvis ved evaluering av tiltak og når tiltak avsluttes. Muligheten til å snakke med barnet i enerom vil ofte være en forutsetning for å sikre barna reell medvirkning. Dette anses som viktig da foreldre og barn kan ha både ulike og motstridende interesser, og at det kan ofte være vanskelig for barnet å si noe negativt eller ufordelaktig om sine foreldre, spesielt når foreldrene er tilstede i samtalen.

Vedrørende spørsmålet om barnevernet skal få mulighet til å opptre som partshjelper i en sak etter barneloven, opplyser BLD at det « ikke være aktuelt for barneverntjenesten å være partshjelper i enhver barnefordelingssak for domstolene. Partshjelp bør begrenses til tilfeller der barneverntjenesten ut fra hensynet til barnets omsorgssituasjon anbefaler bostedsforelder å reise sak for å få endret en samværsordning, samt der barneverntjenesten anbefaler samværsforelder å reise sak for å få overført barnets bosted til seg.»

Barneverntjenesten ser at det er fare for at barneverntjenesten får en dobbeltrolle og at det kan bli en sammenblanding av roller, som kan få uheldige konsekvenser i forbindelse med selve barnevernssaken. Det er også fare for at barneverntjenesten i større grad vil bli trukket inn i barnefordelingssaker, og benyttet som «medhjelpere» i konflikten rundt samvær og hvor barnet skal bo osv. Asker barneverntjeneste finner at konsekvensene rundt dette må utredes nærmere både i forhold til barnevernloven og barneloven, før man kan ta endelig stilling til dette.

BLD opplyser videre at forslaget om at barnevernet skal få mulighet til å opptre som partshjelper etter barneloven, «vil kunne medføre noe økte kostnader i form av merarbeid for barnevernet. Men på den annen side skal barnevernet allerede i dag bistå i en samværs sak der det er bekymring for barnets omsorgssituasjon». Barneverntjenesten påpeker at dagens barnevern er allerede i dag i en presset situasjon og økte arbeidsoppgaver og ansvar kan ikke pålegges den kommunale

barneverntjenesten uten at det tilføres ressurser, for eksempel i form av flere stillinger.

Asker barneverntjeneste støtter imidlertid forslaget om å lovfeste fritak fra taushetsplikten når barneverntjenesten legger frem opplysninger i barnefordelingssaker. Dette vil tydeliggjøre barneverntjenestens ansvar for å bidra med barnevernfaglige vurderinger i en barnefordelingssak. På denne måte kan barneverntjenesten bli sikret en aktiv deltakelse i disse sakene og kunne gi en barnevernfaglig vurdering av situasjonen ut fra hva barneverntjenesten finner er til barnets beste. Barneverntjenesten anbefaler på denne bakgrunn lovbestemt fritak for taushetsplikt i barnefordelingssaker, jf. endring i barneloven § 50 nytt fjerde ledd. Asker kommunestyret vedtok enstemmig å støtte dette lovforslaget, jf. kommunestyrevedtak av 30.10.2012, sak 85/12.

Asker barneverntjeneste anbefaler også at det lovfestes en rett og plikt for dommere til å melde fra til barnevernet om bekymringsverdige forhold de får kjennskap til under behandlingen av en sak for domstolene, uten å være bundet av taushetsplikten (endring i domstolsloven § 63 b).

Barneverntjenesten har i dag begrensede virkemidler overfor samsværsforelder. Hvis barneverntjenesten mener at det er behov for å sette inn hjelpetiltak i samværshjemmet etter barnevernloven § 4-4 annet ledd, forutsetter dette samtykke fra begge foreldrene. Foreligger slikt samtykke, kan barnevernet sette inn tiltak i samværshjemmet, som for eksempel tilsyn og veiledning. Asker barneverntjeneste anbefaler at barnevernloven endres slik at frivillig hjelpetiltak kan iverksettes overfor samværsforelder, uten samtykke fra den andre av foreldrene.

Hvorvidt barnevernloven bør endres slik at barneverntjenesten får hjemmel til å pålegge tiltak/iverksette tvangstiltak overfor samværshjemmet og/eller stanse/reducere samvær, er noe som bør utredes nærmere og sees i sammenheng med bl.a. hjemmel til å pålegge tiltak overfor bostedsforelder. I den sammenheng bør det vurderes hva slags tvangstiltak som er hensiktsmessig og gjennomførbart.

Asker barneverntjeneste vil presisere at barneloven og barnevernloven regulerer helt forskjellige områder. Barneloven er en privatrettslig lov som regulerer forholdet mellom barn og foreldre, herunder forholdet til felles barn mellom foreldre som ikke bor sammen, fordeling av fast bosted, samvær og foreldreansvar mellom foreldrene. Barnevernloven er en offentligrettslig lov som regulerer barnevernmyndighetens adgang til å gripe inn i private familier ut fra hensynet til barn i familien. Etter nærmere angitt vilkår pålegger barneverntjenesten en plikt til å iverksette tiltak av hensyn til det barnet saken gjelder. Utgangspunktet er at barnevernmyndigheten ved håndhevelse av barnevernloven *ikke* har adgang til å fatte vedtak som får virkninger foreldre imellom etter barneloven. BLD oppfordres i denne sammenheng å vurdere om barneverntjenesten skal få mulighet for eksempel til å treffe midlertidige akuttvedtak om stans/begrensning i samvær, med etterfølgende godkjenning av fylkesnemnda, på tilsvarende måte som andre akuttvedtak etter barnevernloven.

Asker barneverntjeneste anbefaler forslaget om at staten skal dekke kostnadene til tradisjonell sakkyndig utredning etter barneloven § 61 første ledd nr. 3. I dag må dette dekkes av partene, evt. det offentlig ved fri rettshjelp. Dette er spesielt

viktig i saker som gjelder vold, mishandling og seksuelle overgrep. En slik endring vil bidra til at saken blir forsvarlig opplyst, slik at hensynet til barnets beste kan bli bedre ivaretatt.

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Andvik
barnevernsjef

Hanne Børing
juridisk rådgiver

Vedlegg:

Kommunestyrevedtak av 30.10.2012, sak 85/12.

ASKER KOMMUNE

L.nr.: 250444/12
S.nr.: 12/107949
Arkivnr.: /F47/&13
Dato: 01.11.2012
Saksbeh.: Anne Karin Andvik

Utvalg	Kommunestyret	Utvalgssak	85/12
Møtedato	30.10.2012		

Saksprotokoll: Høringssvar - forslag til endringer i barnevernloven (endringer i finansieringsansvaret, den faglige saog kommune og forslag om styrking av barns rettigheter)

Behandling:

Komiteleder Marianne Knarud, H, presenterte saken og tok opp komiteens innstilling.

Torleiv Ole Rognum, KrF, fremmet følgende forslag til nytt punkt 2:

Asker kommune i sitt høringssvar støtter forslag til ny § 50 (4) ledd.

Voteringen ga følgende resultat:

Innstillingen med forslag til nytt punkt 2 fremmet av Torleiv Ole Rognum ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Asker kommune avgir vedlagte høringssvar vedrørende forslag til endringer i barnevernloven til Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, slik det fremkommer i vedlegg 2.

2. Asker kommune i sitt høringssvar støtter forslag til ny § 50 (4) ledd.